

Uşşak İlahi

N'oldu Bu Gönlüm

NEY

Usûlü : **Düyek** [8/8]

Bestekârı : **Süleyman Erguner** (Dede)

Güftekarı : **Hacı Bayram Veli** Hazretleri

Kaydırma

Nol du bu gön lüm
Ger çi ra ki yan dı
Bay ra m'ı im di

3 nol du bu gön lüm Der dü
Ger çe ge yan dı Ren gi
Bay ra m'ı im di Bay ram

5 ga mın la dol du bu gön lüm
ne aş kın cüm le bo yan dı
e der sin yar i le şim di

7 Der dü ga mın la dol du
Ren gi ne aş kın cüm le
Bay ram e der sin yar i

9 bu gön lüm Yan dı bu gön
bo yan dı di Ken di de bul
le şim di di Ham dü se na

11 lüm yan dı bu gön lüm Yan ma
du ken di de bul du Mat la
lar ham dü se na lar Yar i

Kaydırma

Noldu bu gönlüm noldu bu gönlüm
Derd-ü gamla doldu bu gönlüm
Yandı bu gönlüm yandı bu gönlüm
Yanmada derman buldu bu gönlüm

Yan ey gönül yan yan ey gönül yan
Yanmadan oldu derdine derman
Pervane gibi pervane gibi
Şem'ine aşkın yandı bu gönlüm

Gerçi ki yandı gerçeğe yandı
Rengine aşkın cümle boyandı
Kendi de buldu kendi de buldu
Matlabını hoş buldu bu gönlüm

Sevad-ı a'zam sevad-ı a'zam
Belki oluptur arş-ı muazzam,
Matlab-ı canan matlab-ı canan
Olşa acep mi şimdi bu gönlüm

El fakru fahri el fakru fahri
Demedi mi ol alemler fahri
Fahrini fakrin fahrini fakrin
Mahv-u fenada buldu bu gönlüm

Bayram'ı imdi Bayram'ı imdi
Bayram edersin yar ile şimdi
Hamd-ü senalar hamd-ü senalar
Yar ile bayram kıldı bu gönlüm

Halk Şiirinden Seçmeler - 100 Temel Eser adlı kitapta metin
 şu şekilde aktarılıyor (Bilge Kültür Sanat, Yayın No: 186,
 sayfa 98

Düyek Usûlleri

- *) Sekiz zamanlıdır.
- *) iki Sofyan'dan meydana gelir.
- *) 8/8 ve 8/4 lük değerlerde vurulur
- *) 8/4 lük mertebesi Ağır Düyek adını alır.

Düyek Darb Usûlü

[8 / 8] m e r t e b e s i

- 1 . Darb :
(Düm) / [1/2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 2 . Darb :
(Te-Ek) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 3 . Darb :
(Tek) / [1/2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 4 . Darb :
(Dü-Üm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 5 . Darb :
(Te-Ek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hurşit
 UNGAY

2) ' Türk Müsiki Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velvelleri
 ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]

Hacı Bayram-ı Veli

[1352 - 1429]

Doğum ismi, Numan bin Ahmed, lakabı 'Hacı Bayram'dır. 1352 (H. 753) tarihinde Ankara'nın Çubuk Çayı üzerinde Zülfadl (Sol-fasol) köyünde doğdu. Hacı Bayram-ı Veli, 14. ve 15. yüzyıllarda Anadolu'da yetişti. Eserlerini Türkçe olarak yazarak Türkçe kullanımını Anadolu'da önemli şekilde etkiledi.

Sultan Murad Han verdiği ünlü bir fermada, Hacı Bayram-ı Veli'nin talebelerinin, yalnız ilim ile meşgul olmaları için, onların vergi ve askerlikten muaf tutulduğu bildirmiştir.

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u feth edeceğini II. Mehmed'in babası II. Murad'a bildirdiği rivayet olunur.

Bir gün medreseye birisi gelerek; 'İsmim Şüca-i Karamani'dir. Hocam Hamideddin-i Veli'nin selamı var. Sizi Kayseri'ye davet ediyor. Bu vazife ile huzurunuzda geldim.' dedi. O da, Hamidüddin ismini duyunca; 'Baş üstüne, bu davete icabet lazımdır. Hemen gidelim.' diyerek müderrisliği bıraktı. Birlikte Kayseri'ye yöneildiler ve Somuncu Baba diye bilinen Hamideddin-i Veli ile Kurban Bayramında buluştular. O zaman Hamideddin-i Veli; 'İki bayramı birden kutluyoruz!' buyurdu ve ona Bayram lakabını verdi. Talebeliğe kabul etti. Din ve fen ilimlerinde yüksek derecelere kavuşturdu.

Hacı Bayram-ı Veli, hocasının vefatından sonra Ankara'ya gelerek doğduğu köye yerleşti. Yeniden talebe yetiştirmekle meşgul oldu. Sohbetleriyle hasta kalplere şifa dağıttı. Talebelerini daha çok sanata ve ziraate sevk ederdi. Kendisi de geçimini ziraatle sağlardı. Açtığı ilim ve irfan ocağına, devrinin meşhur alimleri, hak aşıkları akın etti. Damadı Eşrefoğlu Rumi, Şeyh Akbıyık, Bıçakçı Ömer Sekini, Göynüklü Uzun Selahaddin, Edirne ve Bursa ziyaretlerinde talebeliğe kabul ettiği Yazıcızade Ahmed (Bican) ve Mehmed (Bican) kardeşler ile Fatih Sultan Mehmed Hanın hocası Akşemseddin bunların en meşhurlarıdır.

Fatih'in babası Sultan İkinci Murad Han, Hacı Bayram-ı Veli'yi Edirne'ye davet edip, ilim ve maneve derecesini anlayınca, fevkalade hürmet göstermiş, Eski Cami'de vazettirmiş, tekrar Ankara'ya uğurlamıştır.

Sultan İkinci Murad Han kendisinden nasihat isteyince; 'İmam-ı Azam'ın, talebesi Ebu Yusuf'a yaptığı uzun nasihatı yaptı: 'Tebean içinde herkesin yerini tanıyıp bil; ileri gelenlere ikramda bulun. İlim sahiplerine hürmet et. Yaşlılara saygı, gençlere sevgi göster. Halka yaklaş, fasıklardan uzaklaş, iyilerle düşüp kalk. Kimseyi küçümseyip hafife alma. İnsanlığında kusur etme. Strrını kimseye açma. İyice yakınlık peyda etmedikçe kimsenin arkadaşlığına güvenme. Cimri ve alçak kimselerle ahablık kurma. Kötü olduğunu bildiğin hiçbir şeye ülfet etme. Bir şeye hemen muhalefet etme. Sana bir şey sorulursa ona herkesin bildiği şekilde cevap ver. Seni ziyarete gelenlere faydalanmaları için ilimden bir şey öğret ve herkes öğrettiğin şeyi belleyip tatbik etsin. Onlara umumi şeyleri öğret, ince meseleleri açma. Herkese itimad ver, ahablık kur. Zira dostluk, ilme devamı sağlar. Bazen da onlara yemek ikram et. İhtiyaçlarını temin et. Onların değer ve itibarlarını iyi tanı ve kusurlarını görme. Halka yumuşak muamele et. Müsamaha göster. Hiçbir şeye karşı bıkkınlık gösterme, onlardan biri imişsin gibi davran.'

Hacı Bayram-ı Veli, ömrünün sonuna kadar İslamiyeti yaymak için çalıştı. 1429 (H. 833) tarihinde Ankara'da vefat etti. Türbesi kendi ismiyle anılan Hacı Bayram Camii'ne bitişik olup, ziyaret mahallidir. Vefatından sonra Bayramiyye yolunu talebelerinden Akşemseddin ve Bıçakçı Ömer Efendi devam ettirdiler.

Hacı Bayram-ı Veli, Yunus Emre tarzında şiirler söylemiştir. Şiirlerinde 'Bayrami' mahlasını kullanmıştır.

2 Ağustos 1902 tarihinde İstanbul'un Sultanselim semtinde doğdu. Babası Sultan Selim Camii müezzinlerinden Hafız Hasan Efendi, annesi Dürriye Hanım'dır. Dört yaşında annesini, on bir yaşında babasını kaybetti. Babasının vefatı üzerine erken yaşta Sultan Selim Camii'ne müezzin oldu. Caminin başıamamı Sadettin Kaynak'tan müsiği öğrenmeye başladı. Bu arada I. Dünya Savaşı'nın olumsuzluklarına rağmen hıfzını, ardından da rüşdiye öğrenimini tamamladı. 1923 yılında Muazzez Hanım'la evlendi. Dört yıl sonra müezzinlik görevinden ayrılıp İnhisarlar İdaresi'nde memur olarak çalışmaya başladı. Aynı yıl İstanbul'dan ayrılarak bu kurumun Keskin, Karaman, Kütahya, Çarşamba, Burdur müdürlüklerinde bulundu ve 1942'de İstanbul'a döndü. Önce Tekel Genel Müdürlüğü'nde zat işleri şube müdürlüğü, daha sonra da Cibali Tütün Fabrikası sicil amirliği görevlerinde bulundu. Cibali fabrikasındaki görevi sırasında 1 Aralık 1953'te vefat etti ve Edirnekapi Şehitliği'ne defnedildi.

Hüseyin Fahreddin Dede'den sonra son devrin en iyi neyzeni kabul edilen Süleyman Erguner ayrıca sesinin güzelliğiyle de tanınmıştır. Küçük yaşta katılmaya başladığı müsiği toplantılarında, devam ettiği tekke ve mevlevihânelerde ilk müsiği bilgilerini almıştır. Önce Sadettin Kaynak, daha sonra Mecid Sesigür ile çalışmış, Bestenigâr Ziya Bey ve onun talebelerinden Sultanselimli Hâfız Cemal Efendi'den de istifade etmiştir. Ancak müsiği hayatında Hâfız Sâmî ile eski saray müezzinlerinden Hafız Hüseyin'in büyük tesiri olduğunu belirtmek gerekir. Ney üflemeye Neyzen Emin Efendi'nin (Yazıcı) teşvikiyle on altı yaşında başlayan Erguner, kimseden ders almadan kendi gayretiyle ilerleyerek üslup sahibi bir neyzen olmayı başarmıştır. Anadolu'da memuriyeti sebebiyle bulunduğu yerlerde cemiyetler kurarak müsiği faaliyetlerine katılmış ve bu hususta derin izler bırakmıştır. Ayrıca İstanbul'a döndükten sonra salı günleri Sultanselim'deki evinde yapılan mütat müsiği toplantıları devrin ünlü musikişinaslarının devam ettiği mahfiller arasında yer almıştır.

1944'te İstanbul Radyosu'nun ilk deneme yayınları ile başladığı radyo çalışmalarına 1950'de hizmete giren yeni İstanbul Radyosu'nda devam etti. Bu kurumdaki çalışmaları sırasında vefatına yakın yıllarda ney, tanbur, ud ve kudüm sazlarından oluşan Erguner Topluluğu adlı bir grup kurdu. İstanbul Radyosu'nda ve devam ettiği müsiği topluluklarında klasik Türk müsikisi ve tasavvuf müsikisinin yeniden canlanması yolunda büyük gayretler gösteren, özellikle mansur ve şan neyi üflemeyi tercih eden, neyde pürüzsüz ve kuvvetli dem sesleriyle tanınan Süleyman Erguner aynı zamanda birçok talebe yetiştirmiştir. Bunlar arasında oğlu Ulvi Erguner ile Niyazi Sayın, Selâmi Bertoğ, Alâeddin Yavaşca ve Nevzat Atlığ en tanınmışlarıdır. Neyzenliğinin yanı sıra bazı eserler de besteleyen Erguner'in bugün elde altı ilâhi, beş şarkı ve dokuz saz eserinden müteşekkil yirmi bestesi bulunmaktadır. Bunlar arasında Yahya Kemal Beyatlı'nın, "Ömrün şu biten neşvesi tām olsun erenler" mısraı ile başlayan uşşak yürük semâisiyle güftesi Hacı Bayrâm-ı Veli'ye ait olan, "Noldu bu gönlüm n'oldu bu gönlüm" mısraı ile başlayan uşşak ilâhisi çok meşhurdur.

KAYNAK : <https://islamansiklopedisi.org.tr/>